

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๐/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของนายมนสันต์ มฤคทัต จำเลย ผู้ร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งธนบุรีมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ส่งคำโต้แย้งของนายมนสันต์ มฤคทัต
จำเลย ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ในประเด็นว่า
พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตีี วรรคสอง มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง
มาตรา ๓๘ เบญจ และมาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราช
บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบ
ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตีี วรรคสอง
มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕
และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงโดยสรุป

๑. ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) (เดิมใช้ชื่อว่า ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน))
เป็นโจทก์ ฟ้องนายมนสันต์ มฤคทัต จำเลยที่ ๑ และนายวีระ มานะคงตรีชีพ จำเลยที่ ๒ ต่อศาลแพ่ง
ธนบุรี ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๐๓๘/๒๕๕๓ เรื่อง ผิดสัญญาวงเงินสินเชื่อ ขาดลดตัว ตัวเงิน และ
ค้ำประกัน ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้แก่โจทก์ เป็นเงิน
๓๘,๔๕๘,๓๐๕.๕๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงิน จำนวน
๒๕,๑๗๒,๗๘๕.๗๖ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์แล้วเสร็จ

๒. ความเป็นไปตามคำฟ้องของโจทก์สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ กระทรวง
การคลังได้มีประกาศ เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด
(มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท
ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ต่อมาวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒

กระทรวงการคลังได้มีประกาศให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนทั้ง ๑๒ บริษัทให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ แล้วให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ ให้แก่ธนาคารสหธนาคาร ฯ (หรือธนาคารไทยธนาคาร ฯ โจทก์) โดยได้มีการทำหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ ให้มีการโอนสินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวและให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ผลของการโอน ทำให้ธนาคารไทยธนาคาร ฯ โจทก์มีอำนาจเข้าสวมสิทธิของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ ฯ ในการดำเนินคดีนี้แทนในฐานะโจทก์ในการเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ที่มีต่อบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ ฯ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

เดิมจำเลยที่ ๑ เป็นลูกค้านักของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ ฯ ได้ทำสัญญาวงเงินสินเชื่อในลักษณะของการขายลดตั๋วเงิน โดยมีจำเลยที่ ๒ เข้ามาทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ผิดนัดค้างชำระดอกเบี้ยตามตั๋วสัญญาใช้เงิน นับแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา และเมื่อตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนด จำเลยที่ ๑ ก็ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน เมื่อคิดคำนวณยอดหนี้ถึงวันฟ้องคดีนี้ จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ในต้นเงิน จำนวน ๒๔,๑๗๒,๗๘๔.๗๖ บาท ดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงิน ๑๔,๓๒๕,๕๒๐.๗๔ บาท รวมต้นเงินและดอกเบี้ย เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๘,๔๙๘,๓๐๕.๕๐ บาท โจทก์ได้ติดตามทวงถามให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ให้โจทก์หลายครั้งแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จึงได้นำคดีมาฟ้องร้องต่อศาล

๓. จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปความว่า จำเลยที่ ๑ ให้การปฏิเสธและต่อสู้ว่า ไม่เคยเป็นหนี้สินตามสัญญาวงเงินสินเชื่อกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ ฯ รวมทั้งโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๓.๑ เนื่องจากพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว เป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะ

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ สัตต และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ๖๘ บัญญัติให้สิทธิผู้รับโอนกิจการเข้าดำเนินการใดๆ ในคดีความที่มีอยู่แล้วโดยสะดวกทุกประการได้แก่ การนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ รวมทั้งมีสิทธิเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ทันทีด้วย โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการเอาเปรียบและลดรอนสิทธิเสรีภาพของกลุ่มความฝายอื่นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่สามารถใช้วิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนต่อไปได้ อาทิเช่น การร้องขอการตั้งผู้แทนนิติบุคคล การรับช่วงสิทธิ หรือการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้อย่างเป็นธรรมแล้ว ดังนั้น พระราชกำหนดที่โจทก์อ้างถึงทั้งสองฉบับ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

๓.๒ เนื่องจากพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว ตราขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับกรณีที่กระทรวงการคลังดำเนินการควบคุมกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน ๑๒ แห่ง เข้ากับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ และกับธนาคารสหธนาคาร ฯ เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ ทั่วไป แต่อย่างไรจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง

๔. จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งธนบุรีเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่โจทก์อ้างว่ามีอำนาจดำเนินการในคดีนี้ เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหลายประเด็น ใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ขอให้ส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ด้วยเหตุผลดังนี้

๔.๑ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น แต่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี วรรคสอง กลับบัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้วให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอน

ไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์....” และตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง ก็บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์....” ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างชัดเจน ทั้งยังเป็นการเอาเปรียบลูกหนี้และคู่กรณีอย่างเห็นได้ชัด เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ บัญญัติรับรองสิทธิไว้ว่า การโอนหนี้จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ ก็ต่อเมื่อบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมในการโอนนั้น นอกจากนั้น สถาบันการเงินที่รับโอนกิจการก็ยังสามารถใช้วิธีการที่มีอยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนได้ ซึ่งก็มีความเป็นธรรมอยู่แล้ว ดังนั้น กรณีดังกล่าว จึงเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้โดยไม่จำเป็น และเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธินั้น

อีกประการหนึ่ง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ สัตต กลับบัญญัติว่า “ในการควบกิจการของธนาคารพาณิชย์เข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงิน หรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น” และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ก็บัญญัติว่า “ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้วถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้วและคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น” ซึ่งเป็นการให้สิทธิผู้รับโอนกิจการเข้าดำเนินการใดๆ ในคดีความที่มีอยู่แล้วได้โดยสะดวก โดยไม่ต้อง

ดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการเอาเปรียบและลิดรอนสิทธิเสรีภาพของคู่ความฝ่ายอื่นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่สามารถใช้วิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนต่อไปได้ เช่น การร้องสอด การตั้งผู้แทนนิติบุคคล การรับช่วงสิทธิ หรือการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้

อย่างเป็นธรรมแล้ว ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องตราพระราชกำหนดทั้งสองฉบับขึ้นมาใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม

จำเลยที่ ๑ จึงคัดค้านว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับที่โจทก์ยื่นนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

๔.๒ จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว ตราขึ้นมาเพื่อใช้เฉพาะกรณีที่กระทรวงการคลังดำเนินการควบรวมกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน ๑๒ แห่ง เข้ากับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ และกับธนาคารสหธนาคาร ฯ เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ ทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งกรณีใดโดยเฉพาะ ไม่เป็นการมุ่งให้มีผลใช้บังคับทั่วไป จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง

๔.๓ จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว มีบทบัญญัติให้ผู้รับโอนกิจการ (โจทก์) ได้เปรียบในการดำเนินคดีนี้ เพราะสามารถเข้าเป็นคู่ความในคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยสามารถถามคัดค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานเอกสารที่ได้สืบไปแล้วได้ เป็นผลให้จำเลยที่ ๑ ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกับโจทก์ดังที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ดังนั้น พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๔.๔ จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง (๑) (๒) (๓) และมาตรา ๓๘ เบญจ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) ซึ่งมีบทบัญญัติไปในทางเดียวกันที่เป็นการระงับใช้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัท และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้อำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการมีอำนาจเสมือนหนึ่งเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้น โดยไม่ต้องฟังเสียงมติของผู้ถือหุ้น และหรือดำเนินการใดๆ ไปตามวิธีการที่บัญญัติในกฎหมายเดิม ซึ่งมีความถูกต้องและเป็นธรรม สามารถตรวจสอบความถูกต้อง

ได้ตลอดเวลา นั้น ไม่มีความจำเป็นใดๆ เพราะสามารถดำเนินการตามประมวลกฎหมายและกฎหมายที่มีอยู่เดิมได้โดยสะดวกและเป็นธรรม ดังนั้น พระราชกำหนดทั้งสองฉบับจึงตราขึ้น เพื่อเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนโดยไม่จำเป็น จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งโจทก์ขอให้ศาลใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีนี้ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลรอการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๕. ศาลแพ่งธนบุรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๒๕ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๘ ตี การโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๘ จัตวา ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใดมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะควบกิจการกับธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงินหรือโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ให้คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์นั้นจัดทำโครงการแสดงรายละเอียดการดำเนินงานเสนอต่อรัฐมนตรี ถ้ารัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบกับโครงการดังกล่าว ให้รัฐมนตรีประกาศการให้ความเห็นชอบในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ในประกาศดังกล่าวจะกำหนดระยะเวลาดำเนินการและเงื่อนไขใดๆ ก็ได้

ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง ถ้าธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำบทบัญญัตินี้มาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือโอนกิจการ

ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลใดในการดำเนินการตามวรรคสอง ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการต้องร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้น

มาตรา ๓๘ เบื้อง เมื่อได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่จะควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาการควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ ในการนี้มีให้นำบทกฎหมายเกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินนั้นมาใช้บังคับ และให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินนั้นงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันที่มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา จนถึงวันประชุมผู้ถือหุ้น และเรียกประชุมผู้ถือหุ้นโดยจัดส่งหนังสือนัดให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ต้องไม่เกินสิบสี่วัน ทั้งนี้ ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วยการประชุมถ้ามีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมให้ถือว่าการควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมีหุ้นในธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินใดไม่ต่ำกว่าร้อยละเก้าสิบ เมื่อได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา แล้วให้ถือว่าการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีเป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น และการควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ห้ามมิให้บุคคลใดฟ้องธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินตามมาตรา ๓๘ จัตวา เป็นคดีล้มละลายในระหว่างการดำเนินการเพื่อควบกิจการหรือโอนกิจการตามที่ได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา

ให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินตามมาตรา ๓๘ จัตวา ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรต่างๆ บรรดาที่เกิดจากการควบกิจการหรือการโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยจะกำหนดเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

คณะกรรมการของสถาบันการเงินที่ควบกันแล้วมีสิทธิยื่นขอจดทะเบียนการควบกิจการได้ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา

มาตรา ๓๘ สัตต ในการควบกิจการของธนาคารพาณิชย์เข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงิน หรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณีเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่

มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษานั้น

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๗ ตริ การโอนกิจการของบริษัททั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่สถาบันการเงินอื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในกรณีที่เป็นการเข้าไปถือหุ้นในบริษัทอื่นเพื่อโอนกิจการ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจผ่อนผันไม่นำมาตรา ๒๒ (๔) มาใช้บังคับเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ถ้าบริษัทหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือการโอนกิจการ”

มาตรา ๖๗ ฉ ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงินถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว

ถามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเป็นกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งได้และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ต่อไปจะได้วินิจฉัยประเด็นแห่งคดีเรียงตามลำดับต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตก ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕ ว่า มาตรา ๓๘ สัตก และมาตรา ๖๗ ฉ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ประเด็นที่สาม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตรี วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่สี่ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตี วรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรคหนึ่ง หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นที่สามและประเด็นที่สี่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า มาตรา ๓๘ ตี วรคสอง และมาตรา ๖๗ ตี วรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ประเด็นที่ห้า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น รวมทั้งจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นก็มิได้ด้วย ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองหลักความเสมอภาค โดยวรรคหนึ่งบัญญัติรับรองว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การที่มาตรา ๓๘ จัตวา วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะควบกิจการหรือโอนกิจการและได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว ได้รับความเห็นมิให้นำบทบัญญัติต่างๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวม ๕ มาตรา พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ รวม ๑๐ มาตรา และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ รวม ๓ มาตรา มาใช้บังคับ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว นั้น ก็เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงและเข้มแข็ง เป็นการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และมาตรา ๓๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ธนาคารพาณิชย์และ

สถาบันการเงินที่จะควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ เมื่อได้มีการประกาศให้ความเห็นชอบของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว มีการดำเนินการต่างๆ นั้น ก็เพื่อให้การควบกิจการหรือโอน กิจการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นการชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ เมื่อพิเคราะห์ถึงว่าพระราช กำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ตราขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์เพื่อให้เกิดความมั่นคง และเข้มแข็ง และเพื่อรักษาความมั่นคงของเศรษฐกิจของประเทศ เป็นกฎหมายที่ได้ระบุบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจการตราไว้ในมาตรา ๓ ว่าให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓ ทวิ แห่งพระราช บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ “มาตรา ๓ ทวิ พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการ จำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ ประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” และเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับ ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง และบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายนี้ ก็ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ประกอบกับมาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ ซึ่งพระรชกำหนดฉบับนี้บัญญัติให้ เพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการยกเว้นมิให้นำ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของกฎหมาย รวม ๓ ฉบับ มาใช้บังคับ รวมทั้งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการ เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่หก พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติเรื่องการดำเนินการตามโครงการ

ควบกิจการหรือโอนกิจการของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า เป็นกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องควบกิจการหรือโอนกิจการเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและประโยชน์ของประชาชน และอนุญาตให้ดำเนินการได้แล้วถ้าบริษัทหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ก็ให้ได้รับการยกเว้นมิให้นำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี คือ (๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๓ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ และ (๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือการโอนกิจการ การที่มาตรา ๖๗ จัดว่า วรรคสอง บัญญัติให้บริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องควบกิจการหรือโอนกิจการ และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้วได้รับยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติต่างๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวม ๕ มาตรา พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ รวม ๑๐ มาตรา และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ รวม ๓ มาตรา มาใช้บังคับ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว นั้น ก็เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของบริษัทเงินทุนหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เป็นการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นไปในแนวทางเดียวกับการสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้แก่ระบบธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ตราขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถดำเนินการควบกิจการหรือโอนกิจการได้โดยเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูฐานะและความมั่นคงแก่ระบบสถาบันการเงินและคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน และเพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ระบอบบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจการตราไว้ในมาตรา ๓ ว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓ ทวิ พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัย

อำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” และเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ รวมทั้งสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายนี้ ก็ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันประกอบกับมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ซึ่งพระราชกำหนดทั้งสองฉบับนี้บัญญัติให้แก้ไขและเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของกฎหมาย ๓ ฉบับ รวม ๒๒ มาตรา มาใช้บังคับเพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของบริษัทเงินทุนหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ดังกล่าว จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตี วรรคสอง มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง มาตรา ๓๘ เบญจ และมาตรา ๓๘ ๕ ตัด ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตี วรรคสอง มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ